

T.C.

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ

RESİM BOLÜMÜ

RENKLERİN PSİKOLOJİK ETKİSİ

DİPLOMA ÇALIŞMASI KAPSAMINDA HAZIRLANAN ARAŞTIRMA VE

UYGULAMA RAPORU

HAZIRLAYAN

Volkan KAYAALP

YÖNETEN

Doç. Muhammet TATAR

ERZURUM- 2024

TEŞEKKÜR

Çalışmaya başladığımdan beri benden emeğini ve desteğini esirgemeyen gerek uygulama gerek araştırma kısmında yardımcı olan Doç.Muhammet TATAR Hocama teőekkürlerimi sunarım.

ÖZET

Rengin insanoğlu tarafından nasıl algılandığı, olayın nasıl gerçekleştiği, renk seçimini ayırma, rengin psikolojik etkileri olmak üzere; şartlanmış refleksler, kullanıcı kimliği, yaş-cinsiyet, toplumsal yargılar, gelenekler-inanç sistemi, renklerin sembolik ve fonksiyonel rutinleri gibi özellikler, kullanıcıların renk seçimlerini değiştirmelerine bunlara göre renkler seçmelerine neden olmaktadır. İnsan psikolojisi ve renklerin etkileri arasında bağlantı kurularak, insan psikolojisine ve renklerin psikolojik etkilerine değinilmektedir. Bu yolla insan psikolojisi ve renk psikolojisi hakkında bilgiler paylaşılmaktadır. Duygularımızla algıladıklarımızın %80 görsel uyarı, gün ışığında da görselliğin tümü renk demektir. Renk fiziksel bir oluşumdur ve ışık ile birlikte var olur. Rengin sembolik bir değeri vardır. Renkler çoğu esere de kişilk kazandırır. Renklerin anlamını, özünü, kültürel bağlamını ve etkilerini derinlemesine incelenmektedir.

Renkler insanın, fiziksel ve psikolojik algılarını harekete geçirdiği gibi, nesne ve çevre uyumu açısından önemini vurgular. Rengin algılanma şeklini ve psikolojik etkilerini ele alarak, farklı tasarım alanlarında renk uyumlarını ve bunların etkilerini görebiliriz.

Renk soyut ve sembolik düşüncelerin ve anlamlarının ifadesi olarak değendirilebilir. Renk insanları psikolojik ve fiziksel açıdan etkileyebilir, farklı renkler karşısında farklı tepkiler ortaya çıkabilir. Açıkçası, renk bireyin normlarını, eylemlerini, tepkilerini ve davranışlarını dolaylı etkilemektedir. İnsan hayatında renkler önemli yer tutarak, iç mekanın insan üzerindeki görsel etkisinde önem taşımaktadır. Bu yüzden, renk tasarımda insana yansıttığı şeylerden dolayı önemli öğelerden biri sayılır.

Renkler insanın duygusal hayatındaki sevinç, üzüntü, karamsarlık, neşe gibi duygularında etkilidir. Renkler de sadece görme duyusuyla ilgili değildir. Duyu organımızın da renklerden çeşitli durumlarda etkilenirler. Bazı renklerin sert, iğneli görünüşü olur. Bazıları düz, kadifemsi görüntüsüyle yumuşatıcı his uyandırır. Yani aslında renkler insanlarda psikolojik uyarılarda bulunur. İnsan psikolojisi ve bireysel renk psikolojisi, toplumsal renk psikolojisi, mekanda renk kullanımı ve psikolojik etkileri ve rengin mekamlarda kullanımı sonucunda bireyler üzerinde oluşturduğu psikolojik etkiler araştırılmıştır.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	i
ÖZET	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
GÖRSELLER DİZİNİ.....	v
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
ARAŞTIRMA RAPORU	1
1.1. Renk	1
1.1.1. Renklerin Tarihi.....	2
1.2. Algı	4
1.2.1. Görsel Algı	5
1.2.2. Sanatçının Renk Algılaması	6
1.3 Rengin Psikolojik Etkileri	9
1.3.1 Renklerin Anlamları ve Bir Ortamda Kullanımları.....	11
1.3.2 Renk Türünün Etkileri	12
1.3.3. Kırmızı.....	12
1.3.4 Turuncu.....	12
1.3.5 Sarı.....	12
1.3.6 Kahverengi.....	13
1.3.7 Taba	13
1.3.8 Yeşil.....	13

1.3.9 Mavi.....	13
1.3.10 Mor	13
1.3.11 Beyaz	14
1.3.12 Siyah.....	14
1.4. Renkler Ve Kişilik.....	14
İKİNCİ BÖLÜM.....	16
UYGULAMA RAPORU	16
2.2 Uygulamanın Düşünsel Yönü.....	16
EK 1.....	18
RESİMLER	18
KAYNAKÇA	22
İNTERNET KAYNAKÇASI.....	22
ÖZGEÇMİŞ	24

GÖRSELLER DİZİNİ

Görsel 1. Işığın kırılıp renkle yansımaları.....	2
Görsel 2 Yaban öküzü, at ve geyik tasvirleri, (Lascaux Mağarası).....	3
Görsel 3 Altamira Mağarası (İspanya)	4
Görsel 4 Van Gogh “Gece Kahvesi”,1888,TÜYB,2.4cmX92.1cm.....	7
Görsel 5. Henri Matisse “Kırmızı Oda”,1908,TÜBY,180cmX 220cm.....	8
Görsel 6. Vasily Vasilyevich Kandinsky “ Kompozisyon VII “,1913 ,TÜYB, 302.3cmX 200.7cm	8
Görsel 7. Edvard Munch, “Çılgılık”, 1893, TÜYB, 91cmX73,5cm.....	9
Görsel 8.” Mavi ”, 2024, TÜYB, 90cmX100cm	18
Görsel 9.” Sarı”, 2024, TÜYB, 90cmX100cm	18
Görsel 10. “Kırmızı”tuval , 2024, TÜYB, 90cmX100cm	19
Görsel 11. “Mor”2024, TÜYB, 90cmX100cm.....	19
Görsel 12. “Siyah” 2024, TÜYB, 90cmX100cm	20
Görsel 13. “Kahverengi”2024, TÜYB, 90cmX100cm.....	20
Görsel 14. “İSİMSİZ” 2024, TÜYB, 90cmX100cm	21

İKİNCİ BÖLÜM

UYGULAMA RAPORU

2.1 Uygulamanın Yapılış Gerekçesi

Diploma çalışmanın konusu olan rengin psikolojik etkisi konusunu hayata geçirirken renklerin insan psikolojisi üzerindeki etkilerini daha iyi anlamak ve bu bilgiyi farklı alanlarda kullanarak bireylerin ruh halini ve genel yaşam kalitesini iyileştirmektir.

Renklerin insan bedenini ve kişiliklerini olan etkisinin inanılmaz gücüne olan ilgimden dolayı bu çalışmayı yapmaya karar verdim.

Renklerin insan ruhu üzerindeki etkileri ve bizi duygusal olarak etkilediği evrensel olarak kabul edilmiş ve bilimsel olarak kanıtlanmıştır.

Rengin insan psikolojisi üzerindeki etkisi toplumdan topluma, kültürden kültüre ve kişilik yapılarına göre değişiklikler gösterir. Her insan renge karşı farklı bir psikolojik duyarlılık gösterir. İnsan içinde renge karşı farklı bir etkileşim hisseder. Rengin insan psikolojisine olan yansımaları kişiliğini, karakterini, sağlığını, tedavisini hatta yaşam kalitesini etkiler. Bazı renkler insan psikolojisine pozitif yansır. Sanat insan deneyimini ifade etmenin renkli etkileşim kurmanın ve insan psikolojisinin sanatı aktarımının en iyi ifade aracıdır.

Bu bağlamda yapmış olduğum çalışmalarda rengin insan psikolojisi üzerindeki etkisini rengin kişinin hayat kalitesine olan hem pozitif hem de negatif ilişkisini ifade etmek istedim. Aynı zamanda çalışmamda tek bir portrede farklı renkleri kullanarak aynı bedende olan bir insanın sürekli olarak farklı ruh halini yansıtmasını renklerin etkisi sayesinde psikolojisinin nasıl etkilediğini çalışmalarımda anlatmak istedim.

2.2 Uygulamanın Düşünsel Yönü

Projeyi uygulamayı düşündüğümde atölye hocamın bana önerdiği makale, tez ve bir takım konu başlıklarını okuyup araştırarak edindiğim bilgiler, insan psikolojisinin ve renklerin onların kişiliklerinde bıraktığı etki beni çok etkilemişti. Ve buradan araştırdığım okuduğum bilgilerle insan psikolojisi ve renk ilişkisine dikkat çekmek istedim. Ayrıca her insanın bir renk ile bütünleşmiş ve o rengi yansıtıyor olması beni derinden etkiledi.

Edindiğim bu bilgiler insanı renkle olan ilişkisini güçlendirmesine, derinlemesine düşünmelerini ve rengi artık bir araç olarak görmek yerine onların yaşam kalitelerini daha iyi bir noktaya taşımalarını sağlayan Psikolojilerini olumlu yönde etkileyecek bir ifade araç olarak görmelerine yardımcı olabilir.

Mavi rengi insan psikoloji üzerindeki etkileri genellikle olumlu ve yatıştırıcıdır. Mavi rengi insan psikolojisine sakinlik ve huzur hissi uyandırır. Güven ve sadakati odaklanma ve verimliliği iletişim ve ifade gücünü acil durumlarda stresli ortamlarda sakin kalmayı teşvik eder. Sarı rengin insan psikolojisi üzerindeki etkisi genel olarak olumlu ve enerji verici olarak tanımlanır. Sarı doğada güneşi temsil eder. Güneş kadim kültürden beri insanlık üzerinde olumlu bir yere sahiptir. Bu nedenle kişiye mutluluk neşe ve iyimserlik hissi uyandırır. Pozitif duyguları harekete geçirme potansiyeline sahiptir. Sarı rengi aynı zamanda aşırı kullanımda insanın üzerinde olumsuz etki de yaratır. Çok parlak ve yoğun olduğunda kaygı ve rahatsızlık hissi uyandırır.

Kırmızı rengin ise etkileri oldukça güçlü ve çeşitlidir. İnsan psikolojisine ve ruhuna etkisinde ise aşkı, tutkuyu, cesareti, şehveti ve gücü temsil eder. Romantizm içerir. Kırmızı rengi dengeli kullanılmadığında şiddeti, ölümü temsil ederken aynı zamanda güçlü, enerjik ve çekici bir atmosfer yaratabilir. Mor rengin insan psikolojisi üzerindeki etkisine baktığımızda zenginliği, gücü lüksü yaratıcılığı ve gizemi temsil eder. Mor tarih boyunca kraliyet ve asaleti temsil etmiştir. Bu nedenle doğru kullanıldığında mor ruha sakinleştirici ve dengeli bir atmosfer yaratır. Siyah renginin insan psikolojisi üzerindeki etkisi karmaşık ve çok yönlüdür. Güç ve otoritenin liderlik ve statünün sembolü olabilir. Aynı zamanda resmiyet de asaletin de temsilcisi olmuştur. Siyah batı kültürlerinde genellikle üzüntü ve yası temsil eder. Bu sebeple siyah rengin fazla kullanımı insan üzerinde depresif etki de sebep olur.

Kahverengi ise doğa ve toprak ilişkisini içerir. İnsan psikolojisi içinde rahatlatıcı etkisi vardır. Kahverengi doğal dünyayı temsil eder. İnsan toprak ile ilişkilidir. Evrim süreci doğuşu ölümü ve yaşamı toprakla ilişkilendirilir. Bu sebeple kahverengi insanın dingin bir atmosfer yaratır. Fakat olumlu özellikleri barındırırken dengeyi kaçırdığında karamsar depresif his uyandırır. Özetleyecek olursak renkler kişiyle özdeşleşmiştir. Kişinin karakterine yaşantısına, duygularına ve oluşumuna etki eder. Renk her alanında kullanılır. Sanatçının kendini ifade etme aracı renktir. Bu sebeple rengin insan psikolojisine olan etkisini ve sanatı olan ilişkisini vurgulamak istedim.

EK 1

RESİMLER

Görsel 8." Mavi ", 2024, TÜYB, 90cmX100cm

Görsel 9." Sarı", 2024, TÜYB, 90cmX100cm

Görsel 10. "Kırmızı" tuval , 2024, TÜYB, 90cmX100cm

Görsel 11. "Mor"2024, TÜYB, 90cmX100cm

Görsel 12. "Siyah" 2024, TÜYB, 90cmX100cm

Görsel 13. "Kahverengi"2024, TÜYB, 90cmX100cm

Görsel 14. "İSİMSİZ" 2024, TÜYB, 90cmX100cm

KAYNAKÇA

Başbüyük, O., (2014), Algı Yönetimi ve Bilgi Savaşlarında Sosyal Medyanın Rolü, Bilal Karabulut, (Ed.), Algı Yönetimi içinde, (1. baskı), Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti, 39-63, İstanbul.

Çağan, M. (2005) Sizin Renkleriniz. Bir Harf Yayınları,103. Kaynakça

Hacıkadiroğlu, V., (1984), Algılamının Anatomisi, Ayer, A.j., Broad, C. D. vd., (Ed.), Algılama Duyma ve Bilme İçinde, (1. baskı), Metris Yayınları, 186- 227, İstanbul

İnceoğlu, M., (2010), Tutum Algı İletişim, (5. Baskı), Beykent Üniversitesi Yayınları, İstanbul

KALMIK, Ercüment., Renklerin Armoni Sistemleri., Cumhuriyet Matbaası., İstanbul., 1950.

Manav, B. (2015). Renk-Anlam-Mekân İlişkisi. The Turkish Online Journal Of Design, Art And Communication, 5(3), 22–27.

MARTEL, C.,1995, Ben Enerjiyim, Arion Yayınevi, İstanbul

Türk, M. S., (2014), Algı Yönetimi ve İletişim: Algının Ötesine Bir Gerçeklik Var mı?, Bilal Karabulut, (Ed.), Algı Yönetimi içinde, (1. baskı), Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti, 13-37, İstanbul

Tutar, H., (2015), Davranış Bilimleri, (2. baskı), Seçkin Yayıncılık, Ankara

Tutar, H., (2015), Davranış Bilimleri, (2. baskı), Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Yılmaz, B., (2013), “Yeni Dünya Düzeninde Medya Kitle Psikolojisi ve Algı Yönetimi”, İdarecinin Sesi Dergisi, 3, (156), ss. 30-36.

İNTERNET KAYNAKÇASI

<http://www.kameraarkasi.org>

<https://tr.wikipedia.org/wiki/I%C5%9F%C4%B1k>

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/929915>

https://tr.wikipedia.org/wiki/Lascaux#/media/Dosya:Lascaux_painting.jpg

[https://tr.wikipedia.org/wiki/Altamira_Ma%C4%9Faras%C4%B1#/media/Dosya:Techo_de_Altamira_\(replica\)-Museo_Arqueol%C3%B3gico_Nacional.jpg](https://tr.wikipedia.org/wiki/Altamira_Ma%C4%9Faras%C4%B1#/media/Dosya:Techo_de_Altamira_(replica)-Museo_Arqueol%C3%B3gico_Nacional.jpg)

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/265739>

https://tr.wikipedia.org/wiki/Gece_Kahvesi

<https://sanatabasla.com/2015/01/kirmizi-oda-the-red-room-matisse/>

<https://artsandculture.google.com/asset/composition->

vii/CQHOKgpWcL_UPA?hl=tr&ms=%7B%22x%22%3A0.5%2C%22y%22%3A0.5%2C%22z%22%3A8.7341

https://tr.wikipedia.org/wiki/Edvard_Munch